

24-
P. n. Knjižnica Zg. de. za L. H.
Koroška c. 10
Dolen. (Kv.)
Maribor

Postnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Čelo leto . . . K 50:--
Pol leta . . . 26:--
Četrť leta . . . 13:--

Zunaj Jugoslavije:

Čelo leto . . . 66:--

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
11. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

inzerati ali oznanila
se računajo po K 1.80
od enoredne petčrste
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

118. številka.

Maribor, dne 22. oktobra 1920.

Letnik XII.

Dr. J. J.

Avtonomija ali centralizem.

(Nadaljevanje in konec.)

Praktične koristi avtonomije.

Zgodovinske in kulturne prilike v Jugoslaviji po različnih deželah so tako različnovrstne, da zahtevajo v posameznih delih naše države čisto posebne udeleževanje. Mislimo tukaj le na razliknost med Slovenijo in Macedonijo, Bačko in Crnogoro ali Hercegovino. Ni mogoče istega merila v političnem udeleževanju rabiti pri vseh teh raznolikih deželah. Kaka razlika je v izobrazbi, v napredku gospodarskega življenja. Centralni parlament sam ne more obvladati sam te razliknosti, prej ali slej bo delal tej ali oni pokrajini s svojimi odredbami krivico. Vmešaval se bo s svojimi za celo državo veljavnimi podrobnimi navodili v razmere, katere ne pozna in bode z njimi več škodil, kakor koristil. Zato je tukaj najboljša, da se da pokrajinam obširna samouprava in pokrajinska uprava bo znala najbolj od pomoči krajevnim razmeram. Tako ne bodo veljali isti podrobni izvršilni zakoni za macedonske analfabete, kakor za v kulturi že precej visoko stoječe pokrajine. Naš kmet se smeji, ko bo moral voliti s kroglicami. S tem dobi prepričanje o kulturni inferiornosti odločujočega naroda in to nam škoduje. Zakaj se tukaj ne bi vpoštevalo pokrajinskih razmer? Koliko postav izda naša centralna vlada, ki za naše kraje nimajo nobenega smisla in celo škodujejo, in nasprotno mnogo postav, ki so dobre za naše kraje, ki pa nimajo smisla za Srbijo in za južne pokrajine. Ali bi ne bila tukaj zdrav avtonomija pokrajin v okviru države umestna?! Osrednja država naj bi dajala okvirne postavbe. Izvršilne in podrobne postavbe pa se naj bi prepustile avtonomnim zborom.

Osrednji parlament se naj bi pečal z vprašanji in z zakonodajo, ki naj bi bila vodilna za celo državo. Neštete kulturnih, gospodarskih in socialnih vprašanj čaka rešitve. Tukaj naj bi dal osrednji parlament vodilne ideje in postavbe. Imel bi preobilno dela z reševanjem teh vprašanj. Danes pa pri tem nespametnem centralizmu parlament nima časa se pečati s socialno zakonodajo, ker ima preveč posla s pokrajinskimi malenkostmi. Kdo ne proklinja ozkosrčnega cen-

tralizma, če sliši, da je n. pr. malenkostno vprašanje mariborskega gerenta postala državna zadeva in da mora vsled tega o njej sklepati celo ministrski svet ali mogoče pride še celo na dnevni red narodnega predstavništva. Res čestitati si moramo, da imamo tako izvrstno centralistično ustavo.

V nobeni državi ne vlada med širšimi sloji taka brezbriznost do predstavništva, politike in cele uprave v državi, kakor v Jugoslaviji. Odkod to? Beograd, to srce naše države, ne leži v sredini, ampak čisto ob skrajni meji naše države. Kdor se spomni Beograda, ga takoj mrzliva oblije, če misli, da bo moral pri današnjih slabih razmerah več dni potovati, predno tja dospe. Kaj bo tam s stanovanjem, kaj s hrano? In tukaj v tem oddaljenem kraju ima sedež parlament, ki mora sklepati tudi o naših najnavadnejših in najneznatnejših zadevah. Vsak se že trese, ako ima kakšno prošnjo poslati v Beograd, kajti prepričan je lahko, da ne bo sploh nikdar, ali mogoče se le čez več mesecev rešena. Ni čudja tudi, če pri takih razmerah nastane takšna brezbriznost napram državi. Se celo poslanci niso radi v Beogradu, tudi bi tukaj avtonomija veliko ne pomagala? Poslancem bi ne bilo treba toliko v Beogradu sedeti, ker bi bil pri avtonomiji pokrajin Beograd znatno razbremenjen. Potem se tudi naši poslanci ne bodo toliko dolgočasili pri dolgotrajnih sjednicah, kjer gre za njim popolnoma tuje in neznane zadeve. Tudi širši ljudski sloji se bodo bolj zanimali za upravo in za politiko, ker bo šlo v pokrajinskih zborih za njihove domače razmere.

Vsled tega bodo tudi rajši pripravljeni za različne denarne žrtve, ker bodo vedeli, kam gre njihov denar. Ne bodo več tožili, češ: plačujemo za Srbe in Macedonce. Vsak bo imel pregled, kam gre davek. Seveda bomo tudi bolj se privadili štedljivosti, ker bomo vsak vinar, ki ga izdamo po nepotrebnem, čutili na lastni koži. Lažja bo tudi kontrola čez proračun in sicer ravno tako pokrajinski kakor državni. Državni bo bolj enolični, pokrajinski bo nam pa itak iz neposrednega življenja znan. Ne bo tudi tako mo-

goča korupcija kakor sedaj, ko so posamezni ministri izmetali milijone v razne sebične in strankarske namene.

Denarno vprašanje.

Mogoče kdo poreče: lahko se govori o avtonomiji, a kdo pa jo bo plačal? Samouprava stane tudi denar. Nato lahko odgovorimo, da, če se zavzemamo za avtonomijo, računamo tudi s stroški za njo. Treba bo naložiti posebne deželne doklade k skupnim državnim davkom. Kolikor bodo znašale deželne doklade, za toliko manj bo treba plačati državnih davkov, ker se bodo državni izdatki zmanjšali in uprava razbremenila. Dobra stran tega davčnega sistema pa bo, da si bomo vedno na jasnem, da kar plačamo, za se be plačamo in da bomo temu primerno tudi znali štediti z denarjem, ker bomo bolj čutili njegovo vrednost. Ne bomo razmetali toliko denarja za popolnoma nepotrebna podjetja, odvarjali več sol, kakor jih potrebujemo, nastavljali več uradništva, kakor se ga ravno nujno potrebuje. Z eno besedo: avtonomija bo nam prinesla v našo desorganizirano gospodarsko življenje več realnosti in vestnosti in nazadnje več navdušenosti za Jugoslavijo, ker bomo njo bolj čutili in z njo živeli. Tako bo avtonomija mnogo krogov znatno zblížala z jugoslovansko državo.

Zdrav razum.

Tako lahko navedemo še mnogo drugih razlogov za avtonomijo. Nočemo pri tem trditi, če se zavzemamo za avtonomijo, da je edino mogoča ustava. Tudi centralizem more imeti nekaj ugodnosti. Če pa motrimo dane razmere v naši domovini (plemenske, gospodarske, kulturne in politične), se moremo zasedaj edino odločiti za obširno avtonomijo posameznih pokrajin. Avtonomija je tisto sredstvo, ki bode znalo mirnim potom ublažiti zastarele ostanke in predsodke tradicije in od pomoči našim raznolikim gospodarskim in kulturnim prilikam. Treba torej samo stvarno prevdarii položaj, otresti se strankarskih predsodkov, zaupati v zdrav razum. Človek se polagoma razvija, polagoma se bode stopil triplemenski rod SHS iz državnega tudi v popolno narodno edinstvo. Vsaka sila je škodljiva. Čez noč ne moremo sleči svoje narave in se otresti vseh kulturnih in socialnih posebnosti iz preteklosti, to more storiti le sistematična narodna in državna vzgoja.

LISTEK.

Poulične slike iz Čikage.

Priobčil Rev. Jeronim Knoblar.

(Dalje.)

Ta nesmisel in narasla pijanost ljudi je povod velikem antiprohibicijskemu gibanju, ki stremi za dovoljenjem lahkih vin in več-odstotnega piva, priznava pa potrebo in dobroto prepovedi žganja.

Kaj pa je s pijanci na cesti? Dokler je le sladko ginjen in nenadežen, ga policija lepo pusti pri miru. Zakaj pijan biti, ni policijski greh, ampak le piti je prepovedano. To menda vpoštevajo tudi policmani, kedar se sami nalezijo sladkosti, kar se tudi tej vrsti ljudi po človeški slabosti včasih primeri. Ob taki priliki bi seveda ne zadel s kroglico iz revolverja, ne s kratko, težko palico zločincea, ki mu hoče uteči. Sicer pa je ameriškim policman čudovito spreten v lučanju batine bežečemu pod noge; redkokdaj vrže mimo, navadno zadene begunca, da se zvrne po dolgem, ker mu je policajev krepelce izpodnesel stojali.

V noči pa policman ne pozna šale: ali stoj, ali imaš takoj — ne batine pod nogami, ampak kroglo pod kožo. Neredkokrat čujem v noči strele iz revolverja, na kar jutrajšni listi prinesejo vest, da je tu in tam policman vstrelil ali obstrelil sumljivega človeka. Strogost je potrebna, ker se v Chicagi več umorov zgodi v letu, nego ima leto dni.

Sicer je pa javna morala veliko boljša nego pri vas v starem kraju. Do danes še nisem videl nermalne podobe na v izloženem oknu, v elektriškem vozu itd. Nikjer tistega bedastega zijanja, posmehovanja in namigavanja v moški družbi, če gre ženska mimo, kakor je sedaj to posebno po vojski, pa je bilo tudi prej v grdi navadi doma med Slovenci.

Pravi Amerikanec se odkrije in ostane odkrit v liftu ali na drugem omejenem kraju, ako vstopi ženska. Gorje moškemu, ki bi si dovolil kjerkoli kaj ne-

primerne, nedostojnega do ženske; takoj je policman tu in ga vzame s seboj na zagovor. Celo v zakonitih ženo ameriškega postava pred možem nerodnostjo. Neredkokdaj se zgodi, da žena telefonira po policijo, ko se v prepiru mož spozabi in ne lepo ravna z ženo, ali pride prevečkrat pijan domu in si tvari po hiši, policman ga spravi spat v „arešt“. Za to se kaj rado čuje skozi okno pri prepiru med možem in ženo: „Kar zapreti te bom dala, če ne boš precej tiho!“ Navadno pomaga grožnja.

To dela ženske samozvestne. Zato se v javnosti kretajo temu primerno, ker vedo, da jih ščiti postava in javna morala.

Za starokrajca smešno, pa priznanja vredno je navada, da dojenčka n. pr. na sprehodu ne nosi mati, ampak oče, češ, doma se ubijam z otroci jaz, mati: ko gremo na oddih, sprehod, poskusi ti, oče, prijetnosti pestunje. Smešno je gledati hrusta z otrokom v naročju, ko ne ve, kako bi ga držal, da bi bil otroku všeč; mati, žena pa s brezskrbno lahkoto stopa za možem, vesela, da ji je saj, začasno odvzeto breme.

Seveda odgoja otrok je vendar le njej poverjena, ker mož je celi „bizi“, zaposlen, na večer pa so razne klubove, društevne in druge seje na vrsti, ki se jih mora vdeležiti, če hoče veljati za pristnega Amerikanca.

Pri navadno velikem številu otrok je stanovanje pretesno, toraj hajdi na ulico. Kot mravelj jih je zlasti v toplih dneih na večer otrok na cesti. Pa ti kriče in skačejo vse križem.

Tu naj omenim male ulice, „ally“ (ali) imenovane. One ne služijo toliko prometu, ampak so mestno smetišče. Vsaka cesta skoraj, ki gre od severa proti jugu, ima v zaledju svojih hiš „eli“, kamor mečejo odpadke, ki jih ob svojem času pride pobirati mestni voznik-smetiščar. Po teh ulicah leži vse polno praznih konzervnih „baks“, škatel. To so vam zelo pripravne „ročne granate“, ki jih rabijo otročaji pri svojih „fajtih“, bojih. Po 40—50 pobov se spravi skupaj vsak svojo „granato“ v roki, pa hajdi v boj. Ro-

čne granate švigajo po zraku na sovražnika, padajo na tla in na mestu eksplozije delajo ropot, ki spravijo s časoma najmirnejšega človeka v nevoljo, posebno če piše ali ima kako drugo duševno delo. Seveda mali bojovníki oponašajo pri tem bojni krik Indijancev in brizgajo na prste, da ti leti skozi očesa. Deklice, „squaws“, stoje ob straneh bojišča in ploskajo zmagovalnim modernim Indijancem.

Smešna je zahrbtnost ameriških „bojsov“, dečkov, ko se pripelje v avtomobilu poročni par do cerkve, da se zaveže za vedno.

Seveda o taki priliki ne manjka gledalcev, najmanj pa nadebudne mladine.

Med obredom v cerkvi hite dečki na bližnjo eli po konzervne škatlje, jih zvežejo kar mogoče veliko vkupaj, kot kostonjevo „rešto“, potem pa se skrijejo.

Mladi poročeni par ne misli na hudomušnost mladine, tembolj pa je nezaupen šofer; skrbno si ogleda avto, če ni kje kakega priveska, ki ga pozna seveda iz lastne otroške skušnje. — Nič! — Mladina okoli voza dela nedolžen obraz. — Pojdemo torej! — Motor buči, voz se premakne, — v tem planejo zarotniki iz zasede in v trenutku je „rešta“ pritrjena za dej za avto ter z glasnim ropotom in še glasnejšim vrisčem pretkanih pobalinov spremlja srečni par v srečno bodočnost.

Omenil sem že, da so ceste gladke, kot bi bile iz stekla in pa črne. Povsem dve pripravi lastnosti za otroško iznajdljivost. S kredo si začrtajo kar na cesti velikansko „špano“ ali četverkot, „domino“, šah in kakor se že imenujejo vse te igre. Figure so seveda otroci sami. Uro za uro se igrajo. Prav v zadnjem trenutku odskočijo, ko pridrvi avtomobil med nje. Tudi nekaki „kolo“ znajo in prepevajo ter se zibljejo med njim.

Po vseh večih cestah pa so posebna otroška igrišča, posebno na prostoru za šolo, ograjena in opremljena z igralnim orodjem. Proti večeru ob lepem dnevu vse mrgoli igrajoče se dece na njih. Eni plezajo po drogih v višavo, drugi se držajo po gladkem boritu v nizavo.

(Dalje prihodnjič.)

SLS ravna iz omenjenih razlogov popolnoma v zmislu zdravih zgodovinskih in kulturnih principov, če se je glede naše bodoče državne ustave postavila na stališče organičnega razvoja in zahteva avtonomijo za pokrajine. S tem je pokazala, da je resna, z dejanskimi razmerami računajoča in vsled tega v pravi pomenu državotvorna stranka.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Seje narodnega predstavništva niso več sklepne, ker poseba državno zbornico le še kakih 40 poslancev. Radi slabega obiska parlamenta od strani poslancev je začel tudi ministrski svet preskušati vprašanje: Ali še naj sploh zboraže naše narodno predstavništvo? Ministri so mnenja, da zbor, ki sploh ne bo priznal vladi pravice za udeležitev ukaz zakona. Radi tozadevnega slabega razpoloženja med poslanci so predlagali nekateri ministri odgoditev parlamenta. Večina ministrov je za razpust zbornice.

Časopisje je že poročalo o odpotovanju naših delegatov v Italijo. Tozadevna poročila niso bila resnična, ker naša vlada še do danes ni prejela nobenega povabila za odpotovanje k pogajanjem. Poročila javljajo, da odlaga Italija pogajanja radi lastnih nevarno zapletenih notranjih razmer. Na vsak način je italijansko revolucionarno gibanje sedaj dokaj opasno.

Koroška plebiscitna komisija je potrdila izid glasovanja v A pasu. Naša beograjska vlada je sklenila, da izroči plebiscitni komisiji upravo A pasa. Plebiscitni komisiji se bo izročil od strani naše osrednje vlade protest radi nepravilnosti pri glasovanju.

Baranjski Srbi, ki so prišli potom mirovne pogodbe pod Madžarsko, so poslali v Beograd k vladi posebno deputacijo, naj jim dovoli Beograd, da se izselijo iz madžarske Baranje na jugoslovansko ozemlje. Vlada je zagotovila temu odposlanstvu svojo pomoč.

Italija.

Vsekako se godi v Italiji v zadnjem času nekaj, kar vlada prikriva zunanemu svetu. Nasilna delavska gibanja po mestih in na deželi so že vsakdanje stvari. Puntarsko kmetstvo delavstvo se je lotilo celo kraljevih posestev in je opustošilo in oropalo lepe številne kraljeve imetje. Vsled upornega gibanja delavstva je pričakovati v Italiji vojaške diktature. Napram delavski pobuni ostro nastopa sam ministrski predsednik Giolitti, ki je že dal pod ključ par urednikov na pobuno hujskajočih socialističnih in anarhističnih listov. Giolittijev oster nastop povzroča resno ogorčenje med delavstvom po vsej Italiji. Proti Giolittijevemu kabinetu se slišijo ostre kritike in sam bivši ministrski predsednik Nitti snuje padeo Giolittijeve vlade s pomočjo svojih številnih pristašev, med katerimi je tudi Orlando.

Avstrija.

Konečni izid državnoborskih volitev in sestava narodnega sveta (parlamenta) bo sledeča: 82 krščanskih socijalcev, 66 socijalnih demokratov, 20 velenemcev, Otokar grof Czernin in 6 poslancev kmetijske stranke. Socialisti nikakor ne nameravajo stopiti s krščanskimi socijalci v skupno koalicijo.

Angleška.

Stavka rudarjev bo, kakor je videti sedaj, ugnala angleško vlado, ki že izjavlja pripravljenost za pogajanja. Angleška vlada zahteva od stavkarjev, da predložijo svoje zahteve posebnemu razsodišču. Tudi plače hoče angleška vlada zvišati rudarjem, ako se ti zavežejo, da bodo nakopali gotovo količino premoga.

Irski.

Stavka rudarjev je stopila v nevarni štadij, ker nastopajo skupno s stavkarji irski sinfajnovci. Prišlo je že do krvavih spopadov med redarji in demonstranti iz rudarskih in sinfajnovskih krogov.

Grška.

Poročila javljajo, da je bolezen grškega ekskralja neizogibno smrtna. Radi gotove smrti kralja Konstantina je v Atenah beganje in ugibanje, kdo bo zasedel za njim grški prestol.

Turčija.

Turška vlada Damud Ferid paše je odstopila, ker se vlada ni mogla sporazumeti s pristaši Mustafa Kemal paše. Sestava nove vlade je poverjena Tewfik paši.

Rusija—Poljska.

Sovražnosti med Rusijo in Poljsko so se ustavile na obeh straneh dne 18. t. m. Črta premirja gre skozi Sluzk—Grabow—Kapewicze—Olowsk—Dernomijo.

General Wrangel je vjel ob spodnjem Dnjestrju 10.000 boljševikov in 27 topov.

Ruski kmetje so začeli z uporom proti sovjetski vladi. Ti uporniki so napadli Njižji Novgorod in odstavili sovjete. V več gubernijah se izjavlja rusko kmetstvo ljudstvo proti Ljenu in njegovi vladi. Uporni ruski kmetje nastopajo ravno tako kruto kot boljševiki.

Sovjetska vlada poziva letnike 1886 do 1888 k sestavi delovne armade.

Zbor zaupnikov SLS.

se vrši v ponedeljek dne 25. oktobra ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Ko rošec.
2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.
3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.
4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

Domača politika.

„Obzor“ in „Straža.“ V Zagrebu izhaja list, ki ima za sabo dolgo in častljivo v gotovih dobah pa tudi ne posebno častno preteklost. V začetkih je bil idealen bорец za jugoslovanstvo, pozneje je prišel na stališče, da služi vedno oni politiki, ki trenutno največ nese. Sedaj spada v vrsto onih listov, ki se imenujejo z mednarodnim izrazom „reptilije“, kakor je bil svojčas na Ruskem „Novoje Vremja“, ali na Dunaju „Neue freie Presse“. Kdo ga trenutno vzdržuje, ne vemo. Ta list je povodom koroške katastrofe prinesel poročila različnih slovenskih listov, navaja tudi v obširnem izvlečku tozadevni članek „Straža“, toda izvleček je prikrojen tako, da pove ravno obratno od onega, kar je pisal naš list. Tudi časnikarska poštenost, oziroma nepoštenost, ima svoje meje.

Razpoloženje množice. „Narodna politika“ je priobčila pod naslovom „Jugoslovenstvo na najmanjši stopinji“ zelo resen uvodnik, ki pričinja: „Kdor se spominja onih dni pred prevratom in med prevratom, pa jih primerja z današnjimi razmerami, mora z zanesljivo ugotoviti, da je sedaj jugoslovanska ideja — to je ideja, da so Slovenci, Hrvati in Srbi eden narod, da morajo in hočejo to ostati — padla na najnižjo točko. Vidimo, da v volilni borbi dobro izhajajo razne stranke z najbolj radikalnimi plemenskimi programi: da je vrženo geslo: „Vsi Hrvati skupaj!“, da so nji obratno odgovorili bosanski radikali: „Vsi Srbi skupaj!“, da med Hrvati prospeva radičevščina in frankovluk, a med Srbi čokorilovščina, katero dvigajo: „Srpska Zora“, „Srbija“, „Zastava“ in „Balkan.“ A stranke, ki naglašajo skupne interese Slovencev, Hrvatov in Srbov in ki zahtevajo, da izvedejo edinstveno politično organizacijo med vsemi tremi plemeni, zadevajo na velike težave med narodom. Vkljub vsej aktualnosti agrarne reforme in drugih socijalnih in kulturnih vprašanj stopa plemenski ozir v ospredje, in tlači v ozadje vse drugo — Trezna beseda dobrega hrvaškega lista odpira žalosten vpogled v naš bodoči ustavodajni zbor. Hrvatska bo dala radičevščino in frankovluk, srbski kraji čokorilščino, naše slovenske zemlje može z ozkim, domačim obzorjem in ti može naj postavijo temelje državi!

„Tabor“ in koroška politika. „Tabor“ priobčuje obširne članke, v katerih hoče pojasniti vzroke naših nevspehov. Njegova izvajanja so silno površna. V zadnji številki se krega čez delovanje naše mirovne delegacije v Parizu. Pravi, da smo tam imeli polno ekspertov, profesorjev in advokatov, a nobenega politika. Kakor je nam znano, smo imeli za Koroško le samo enega eksperta, a katerih politikov je tam manjkalo, naj pove „Tabor.“ Dalje piše, naj bi se nabralo kakih 30.000 podpisov oseb, ki so nad 21 let stare, za Jugoslavijo. Storilo se je tudi v tem oziru vse, kar je bilo mogoče, že davno poprej, kot je prišlo to na um taborjevemu člankarju. Sicer pa ne vem, kako si člankar predstavlja, da bi bilo tako lahko nabrati 30 tisoč podpisov. Pri glasovanju smo dobili vključ več kot enoletni naši upravi pri tajnem glasovanju za Jugoslavijo 15.000 glasov. Kako bi torej zbrali 30.000 podpisov, dokler je bil kraj še pod nemško zasedbo, ko je torej agitacija od naše strani bila nemogoča, ko je vendar manj strahu tajno glasovati, kakor pa podpisati, kar lahko pride v javnost. Zbrali se pa niso samo podpisi, ampak tudi najrazličnejši drugi materijal, jako vestno in solidno. Toda pri konferenci niso bili merodajni taki stvarni razlogi. Neumno je pisanje, kakor: naš zastopnik bi ne smel privoliti, bi moral zahtevati itd. Kakor da bi bilo merodajno, kar bo zahteval naš zastopnik, ali da bi on imel on sploh priliko kaj zahtevati, ali da bi konferenca kedaj potrebovala njegovega privoljenja.

JDS nastopi pri volitvah samostojno. „Jutro“ poroča, da je imel izvrševalni odbor JDS 21. t. K. v Ljubljani sejo, na kateri je poročal najprej dr. Kramer o notranjem in zunanjem političnem položaju. Na to je podal dr. Zerjav glavne točke programa JDS za volitve v konstituanto. JDS je sklenila, da nastopi v vseh treh volilnih okrožjih v Sloveniji samostojno. Nosilec list od JDS bodo: za Ljubljano dr. J. Tavčar, za kranjsko okrožje dr. G. Zerjav, za štajersko prekmursko okrožje dr. V. Kukovec.

Pri pogajanjih JDS s Samostojno ni prišlo do kompromisa. Samostojna ima med kvalificiranimi kandidati: dr. Bogumila Vošnjaka in dr. Ant. Navačana.

Mariborski socijalisti. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršila, kakor poroča strankarsko glasilo, tu v Mariboru strankarska konferenca socijalnih demokratov. Zastopniki z dežele so se izjavili splošno za socijalne demokrate, med tem ko so se zastopniki Maribora po veliki večini izrekli za skupno listo komu-

nistov in socijalistov. S tem je v Mariboru prelom med socijalisti in komunisti dovršen, kajti na dveh stolih sedeti tudi v Mariboru ne bo mogoče.

Volilno gibanje.

Dr. Otokar Rybar nosilec liste narodnih socijalcev na Stajerskem. Na torkovem shodu beguncev v Ljubljani je nastopil tudi dr. Otokar Rybar, voditelj primorskih Slovencev, in se zavzemal za Narodno-socijalno stranko. Povdarjal je, da ta stranka najbolje nadaljuje tradicije primorske politike in daje najboljšo jamstvo, da se bo zavzemala za vsa pereča vprašanja. „Jutro“ pa poroča v sredo, da bo dr. Otokar Rybar na Stajerskem nosilec liste Narodno-socijalne stranke.

Begunci in volitve. V torek, dne 19. t. m., se je vršil v Ljubljani pod predsedstvom dr. Gustava Gregorina, predsednika Narodnega sveta za neodrešeno domovino, shod beguncev, da postavi smernice za bodoče volitve. Govoril je narodni zastopnik dr. Puc o političnem programu beguncev, Rupnik je priporočal narodne socijalce kot najbolj primerno stranko za begunce. Ugovarjala sta mu dr. Brezigar in dr. Fornazarič ter dr. Besednjak. Sklenilo se je, da se izvoli odsek, ki bo imel nalogo, da izdela begunski program in temu programu tudi izvojuje priznanje. V odbor je bilo izvoljenih 16 oseb iz različnih strank.

Narodno-socijalna stranka je postavila v nedeljo na shodu zaupnikov kandidate za vsa tri slovenska volilna okrožja. V Ljubljani bo nosilec liste predsednik stranke Deržić, poleg njega Brandtner in Vojska, na Stajerskem bo nosilec liste dr. Rybar.

Srbske kandidature. V južni Dalmaciji bo nosilec liste bivši minister Ljuba Stojanović, v Bosni v okraju Travnik Miroslav Spalajković, v Bihaču M. Pečenac, v Sarajevu dr. Milan Sršić, v Mostaru L. Marković, v Tuzli Stojan Protić, ki bo nosilec liste i v Kruševcu v Srbiji. V Sremu bo nosilec liste Nikola Pašić, v Vojvodini Momčilo Ninčić, v Užici Miša Trifunović, v Beogradu Aleksa Žujević. V Požarevcu kandidira vodja srbske liberalne stranke Ribarac, v Vranju pa vodja republikancev Jaša Prodanović.

Medakovičeva skupina. Poroča se, da pristopi takozvana Medakovičeva skupina ali mu-klub k srbski radikalni stranki. Medakovič je rodom Srb in je bil dolgoleten predsednik hrvaškega sabora ter voditelj takozvane koalicije. Pozneje se je z nekaterimi tovariši odcepil od demokratske stranke, ker je v zadevi agrarne reforme zavzemal bolj konservativno stališče.

Bosna. Pogajanja med ljudsko (katoliško) kmetijsko stranko in težačko stranko (stranka, sorodna našim samostojnim) za skupen nastop pri volitvah so se razbila, ker je težačka stranka zahtevala za se tri poslance, ljudski stranki je pa prepuščala le samo enega.

Bosanski Mohamedanci. Govori se, da se ustanavlja v Bosni nova mohamedanska stranka z napredno-narodnim programom, ki bo tudi izdajala svoj list. Na čelu ji bo stal bivši minister Šefkija Glubić. V nji se bo družila narodno-napredna omladina in aktivni delavci za narodno osvobodjenje.

Židje in volitve. Bosanski listi poročajo, da je odredilo ministrstvo za notranje zadeve, naj se tudi židje sprejmejo v volilne imenike za konstituanto. Ta naredba se nanaša menda samo na domače, takozv. španske židje, zvane sefardi, med tem ko bodo tuji avstro-ogrski ali poljski židje, ashenazi, izključeni od volilne pravice.

Ban Laginja. Bosanski listi poročajo, da namerava nastopiti ban Laginja kot nosilec liste hrvaške težačke stranke v Hercegovini. Čudno hodijo nekateri gospodje okrog za svojim mandatom!

Dvoje zmešanih glav. V hrvaškem Zagorju se je zgodil slučaj, ki kaže, kako so zmešane nekatero glave po Hrvaškem. Pri Sv. Križu blizu Krapine je priredila hrvaška samostojna kmetijska stranka volilni shod, katerega so se udeležili tudi demokrati in radičevci. Med zborovanjem je zaklical radičevcev Vrtar: „Živela zagorska republika!“ — a demokrat dr. Turčič mu je odvrnil: „O republiki bodo odločali gospodje, a ne kmetje.“

Shod soc. demokratov v Ljubljani. V nedeljo se je vršil v Ljubljani volilni shod socijalnih demokratov. Obširno poročilo je podal Etbin Kristan ter se je obširneje pečal tudi z vprašanjem, če monarhija ali republika. Načeloma se je izrekel za republiko, za njim je nastopil zmerni komunist Golouh in priporočal edinstvo vseh socijalističnih vrst. Voditelju komunistov dr. Lemežu niso dali besede. Nastal je hrup med komunisti, ki so slednjič zapustili zborovanje. Ostali so socijalisti sami in delali sklepe v zadevi volitev.

Dnevne vesti.

Naše čete bodo ostale tako dolgo na Koroškem, dokler se ne izselijo vse naše administrativne oblasti, in se ne izpraznijsko skladišča z živili, ki se nahajajo v plebiscitni coni.

Velik shod KZ se vrši v Gornji Radgoni v nedeljo 31. t. m. po rani maši. Lokal določil okrajni odbor KZ. — Isti dan popoldne ob pol treh je volilni shod v Ivanjeih za Ivanjce, Negovo, Ščavnico in sosodne kraje. — Na praznik dne 1. novembra po rani maši je volilni shod KZ pri Kapeli. Somišljeniki, agi-

Virajte za obilno udeležbo! Na vseh shodih govori kandidat za ustavotvorno skupščino in drugi.

Delovanje laškožidovskih zavarovalnic. V Pri-morju uničujejo Lahi ne samo naše gospodarske za-vode, temuč vse, kar le količjak diši po slovenščini, a nasprotno se pa pri nas šopirijo nemoteno laška podjetja, zlasti zavarovalnice in se dobi še vedno ta-kih „pristnih“ Jugoslovancev, ki te zavode podpirajo. Ker imajo vsled tega agenti teh bank nas Slovence za pohlevne kučke, kateri si morajo pustiti vse dopa-sti, pišejo letos v drugem letu samostojne Jugoslavi-je slovenskim strankam nemški pisane police (dokaz pri rokah) in si dovoljujejo nesramnost, da pošiljajo po nemških odvetovalnikih mastno zaračunane opomine celo posestnikom, ki imajo svoja poslopja že leta pri domačih zavodih zavarovana. Ti naj bi po njihovem plačali premijo za dve ali tri leta nazaj in stroške, medtem ko pa drž. zavarovalni zakon izrecno določa-va: „Ce zavarovalnica v gotovem roku, nekaj mese-cev po zapadlosti, premije ne iztirja, nima prav nič iskati od zavarovanca.“ Na to še posebno opozarjamo vse posestnike, da ne bodo šli tem laškim in nemi-skim židovom na lim ter zametavali težko pridobljeni denar. Kako pa so ti ljudje vneti za naše slovenske krunce, toliko manj jim diši plačevanje škod po po-žaru. Nekemu posestniku se je sicer priznala odško-dnina, a čeravno bo že skoraj pol leta, kar je pogo-relo in denarja ni, in tudi vsa pismena vprašanja o-stancejo brez vsacega odgovora. To je pristno po me-todi njih očetov fašistov: Slovenec, pitaj laškega mo-leha, da ti potem lažje zadrigne vrta! Da bi pa lažje ločili neumne kaline v svoje zanjke, so zatajile te laš-ke banke svoja prava imena ter jih nadomestili s slo-venskimi. Prej nisi nikdar videl drugače pisano kot „Unione Adriatica“ ali „Assicurazione Generali“, sedaj je pa kar naenkrat postala ena „Jadranska“ druga pa „Obča zavarovalnica“, laški volk v sloven-ski ovčji koži. Pozivamo vse, ki imate še kaj zdrave-ga razuma in trohico narodnega ponosa v sebi, da se mu boste dali prostovoljno in po nepotrebnem dre-ti, temuč se boste zavarovali le pri domačih zavaro-valnicah.

Tobačna glavna zaloga v Laškem je do 16. no-vembra 1920 potom javnega natečaja razpisana. V enoletnem času se je v tej zalogi oddalo tobačnih ma-terijalij za 3.436.867 K 31 v kupne cene, v založno trafiko pa po konzumentski ceni računijo za 593.127 K 62 vin., na kar je založniku pripadel trafikant-ski dobiček 49.179 K 63 v. Natančnejši podatki se iz-vejo pri finančnem okrajnem ravnanstvu v Maribor-u in pri finančni straži v Laškem.

Tobačna zaloga v Mozirju je do 18. novembra 1920 potom javnega natečaja razpisana. V enoletnem času se je v tej zalogi oddalo tobačnih materijalij za 1.336.531 K 96 v kupne cene, v založno trafiko pa po konzumentski ceni računjeno za 153.708 K 35 v, na kar je založniku pripadel trafikantski dobiček po 12.974 K 35 v. Natančnejši podatki se izvejo pri fi-nančnem okrajnem ravnanstvu v Mariboru in pri vodstvu preglednega okraja finančne straže v Celju.

Iz Maribora.

„Zaslišujejo“ . . . A. Pod tem zaglavjem je več-rajšnji „Tabor“ enkrat napadel tudi mene radi tega, ker sem bil pozvan na sodnijo v zadevi g. Pirca ter namiguje, kakor da bi bil jaz mogoče denunciral g. Pirca. Ker v „Tabor“ ne maram pošiljati popravkov in sem mnenja, da list, kakor „Tabor“, poštemu človeku sploh ne more vzeti časti, zato tukaj kratko izjavljam: Na sodnijo sem bil klican kot priča zoper g. Pirca. Kdo me je navedel kot pričo, ne vem. De-nunciral še nikdar nikogar nisem, tudi g. Pirca ne, gotovo je, da moje pričevanje g. Pirca ni škodovalo, temveč mu pomagalo zopet na sveži zrak. Povdarjam, da sem le ravnatelj tiskarne in nimam z uredništvom „Straže“ nobenega opravka, zato tudi nisem pisec zadnjih treh „Straž“; pa če bi tudi bil, bi se tega ni-kakor ne sramoval. Ravnatelj dr. Jerovšek. — B. Tu-di jaz sem bil pozvan kot priča v zadevi aretacije no-vinarja Pirca. Izjavljam, da je bila moja izpoved pred preiskovalnim sodnikom pač vse kaj drugega, kakor denuncijantska. Vse, kar „Tabor“, drugega piše o moji osebi v tej zadevi, je izrodek domišljije gospode okoli „Tabora“. Povdarjam, da naši listi glede are-tacije novinarja Pirca in sodrugov niso ubrali one nizkotne poti časnikarskih hijen, kakor jo je ubral „Magopokojni“, „Mariborski delavec“ in vsi drugi slo-venski demokratijski listi, ko sta me dala Pfeifer in Graselli radi izmišljenega podkupovanja zapreti. — Fr. Zebot.

Stanovanjska komisija. — „Tabor“, — dr. Ju-van. Prepričan sem, da uredništvo „Tabora“ samo dobro ve, da so vsi napadi, ki jih priobčuje name kot predsednika stanovanjske komisije, neosnovani. Vsled tega se mi do sedaj ni zdelo vredno odgovarjati na razne napade. Vsak inteligenčen človek, najbrže tudi člani uredništva vedo, da je stanovanjsko vprašanje eno najtežavnejših, da pa je tudi zanemarljivo, tako od države kakor tudi od dežele. Odkar obstoji stanovanjska komisija v Mariboru ni poverjenišvo v Ljubljani niti vinarja dalo za ureditev tega urada. Iz tega razloga je ustroj urada pogrešenl evidenca slaba ter premalo uradništva. Poslovanje urada je vsled tega netočno za razmere, pod katerimi mora poslovati, pa prav gotovo veliko boljše kakor povsod drugod. Stanovanjsko vprašanje v Mariboru ne bo nikoli rešeno, če ne bo dežela oziroma država dala potrebnega kapitala za to, in naj prevzame vodstvo urada kdorkoli, magari najstarejši časnikar maribor-skega mesta g. Franjo Pirc. Ko sem prevzel pred-

sedstvo komisije, ni bilo med prisledniki niti enega pristaša moje politične stranke. Niti na misel mi ni prišlo, izmenjevati prislednike, ker sem bil takoj od početka mnenja, da stanovanjski urad ni politična in-stitucija. Vse kar se je do sedaj delalo na stanovanj-ski komisiji, so je reševalo v sejah in kar je seja sklenila, to se je tudi izvršilo. Jaz osebno tedaj od-govarjam za posamezne slučaje samo imenom cele ko-misije, ne pa osebno, kakor to misli uredništvo vele-uglednega „Tabora“. Slučaji, ki so se zadnji čas na-vajali, so deloma izmišljeni, deloma potvorjeni. Oči-talo se mi je n. pr., da sem odklonil zasego stano-vanja g. dr. Mravlagga. Nasprotno je resnično, da se je stanovanje g. dr. Mravlaggu zaseglo, da je po-verjenišvo v Ljubljani zasego potrdilo in ko je hotel stanovanjski urad sklep izvršiti, je poverjenišvo svoj potrdilni sklep preklicalo, izvršbo odložilo in pred par dnevi zasego dvignilo. Tako sem ščitil g. dr. Mravlagga. Osebno se mi je očitalo, da sem si preskrbel udobno stanovanje in spremenil za svojo pisarno privatno stanovanje. Tudi to je bilo izmišlje-no in sem zadevo že pojasnil. Pred nekaj dnevi je stalo v „Taboru“, da ščitim neko nemško družino v Kopališki ulici, da k tej družini celo delam skrivno-stne posete. Izjavljam, da nisem bil v Kopališki u-lici še svoje žive dni v drugi hiši, kakor v Narod-nem domu ter javnem kopališču. Vem pa, da bo po-ročalo uredništvo vkljub temu s skrivnostnim nami-gavanjem neresnico dalje. Slučaja Trošt nisem po-vzročil jaz, pač pa drugi član komisije, zagovarjam pa ta sklep, ker si je g. Trošt po navedbah uradniš-tva komisije svoje stanovanje pridobil na ta način, da se je izdal za učitelja, v resnici pa je brez po-sla. Ze pri seji sem opozoril g. člana, ki je zasego predlagal, da bom gotovo deležen te sreče in milosti, da me bo „Tabor“ napadel, češ, da preganjam be-gunce. Tako kakor so ti slučaji, so tudi vsi drugi. Ne zdi se mi vredno odgovarjati. Cel čas svojega po-slovanja nisem poznal v uradu niti strankarske, niti narodne pristranosti. To vam lahko potrdi mnogo va-ših pristašev, ki sem jim pomagal po svojih najbolj-sih močeh. Nimam nič proti temu, če me naprej na-padate, živeti morajo tudi časnikarji, ki živijo od po-sameznih vrst in rad verjamem, da se mora nekaj napisati, sicer list ni poln. Eno vas pa prosim, na-menoma nikar ne poročajte neresnice, če so vam pri gospodih, ki so vam jako blizu, na razpolago točne in zanesljive informacije. — Dr. Juvan.

„Tabor“ v pojasnilo. — „Tabor“ hoče na ti ve-liko razliko v pisavi „Straže“ od prejšnjega petka in prejšnje srede. Kdor bere dotična članka z razumom in brez zločne volje, ne more najti med njima nobe-nega nasprotja, obratno, oba članka se med sabo ko-polnjujeta. V prvem je „Straža“ povedala resnico a-nonimnim sklicateljem, v drugim pa Nemcem in za-vzela svoje stališče napram osebam, katere se hoče napraviti za nedolžne žrtve. Mi stojimo na stališču, da je vedno treba zavzemati stališče, ki je pošteno in pravično, pa naj velja narodnim elementom iz naših vrst, kakor tudi napram nasprotnikom. S tem naj bo za pametne ljudi te razprave konec.

Narodna brivnica na Koroški cesti. „Tabor“ se čudi, da „Straža“ še ni opazila na neki brivnici na Koroški cesti nemškega napisu: „Friseur in Rasier Salon.“ Nam se pa bolj čudno zdi, da ga niso opazili sklicatelji znanega shoda od srede. Ali je morda ta-krat ta točka pomotoma odpadla s programa? Ured-niki „Straže“ nikakor niso poklicani, da bi pazili na napise po mariborskih hišah in radi prepuščajo ta posej gospodom od „Tabora“ Sicer pa te besede tudi pravzaprav niso nemške, ampak francoske, če tudi nekoliko nerodno pisane.

„Taborjevi“ slagerji. Pisec „Taborjevih“ uvod-nikov so po našem mnenju zelo ekscentrične osebe, ker imajo malodane eksotičen okus za izbiranje pse-vdonimov. Svetujem gospodom okoli „Tabora“, da se z objavljanjem imen kakor n. pr. „Ben Abeba“, ne smešijo v svojem trobilu že uvodoma, ker se jim to na drugih mestih itak vedno posreči.

Nemčurska drznost. Predsednik zadruga kiju-čavničarjev Polatschek se je izrazil napram bragaj-nici tvrde Jeglitsch sledeče: „Jetzt werden die Win-dischen aus Marburg laufen, weil sie Kärnten ver-loren haben.“ Sin tega naduteža je bajje pri „folks-veroveh“. To prinašamo z namerom, da se album romskutarije obogati za en slučaj in pripomnimo, da je komentar nepotreben.

Oskrba koroških beguncev. Danes 22. oktobra se vrši ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma veliki shod, na katerem se bo oaravnavala o-skrba koroških beguncev s stanovanji. Na ta shod so vabljeni vsi brez razlike strank.

Delavska zveza priredi 31. oktobra 1920 (v ne-deljo) dopoldne velik volivni shod v Mariboru. Vab-ljeni so vsi katoliško misleči delavci in delavke iz mesta in okolice. Pridejo naj zlasti tudi viničarji. Govorili bodo tuji in domači delavski govorniki, Agi-trirajte vsi za obilno udeležbo. Čas in kraj se bosta še pravočasno javila. — Okrožje Delavske zveze v Mariboru.

v Mariboru se je preselil iz Koroške ceste štev. 1 v Strossmayerjevo ulico štev. 26 (Deško zavetišče).

„Glasbena Matica“ v Mariboru. Ta za naš kulturni razvoj prepotrebni zavod se krepko razvija in vrlo napreduje. Na zavodu poučuje ravnatelj in še devet drugih učnih moči, med njimi sedem absolven-tov konservatorija in dva učitelja, vsi prvovrstne mo-či. Pouk se vrši na glasovir, gosli, čelo, harfo, kon-trabas, na vsa pihala, v solopetju, v mladinskem pe-tju, v teoriji in harmoniji. Ima svoj prvovrsten mo-čen moški in ženski zbor in svoj orkester. Učencev šteje zavod 260. Učnina za instrumente znaša mese-

čno 40 ozi 60 K za dvakratni poduk na teden, vsa-kočkrat po 20 ozi 30 minut; za solopetje 90 K, za mladinsko petje 6 K, za pouk v glasbeni teoriji in harmoniji 12 K mesečno. Da bo zavodu zasiguran ob-stoj, je treba, da se ga vsestransko gmotno podpre. Zeleti bi bilo, da se tega eminentno važnega kultur-nega zavoda spomnijo razna podjetja, trgovci, obrt-niki, denarni zavodi in sploh premožnejši sloji in mu naklonijo prostovoljnih daril in prispevkov.

Nov zdravnik v Mariboru. V Mariboru v Gre-goričevi ulici 14 se je naselil nov zdravnik dr. Ot-mar Dernjac, bivši večletni zdravnik v deželni bol-nišnici v Gradcu.

Dopisi.

Brezje pri Mariboru. Po svojih slavnih činih daleč na okrog prosluli „učitelj“ in „ljudski govor-nik“ Zemljič še vedno uganja svoje neslane burke. Mož je že popolnoma zgubil duševno in telesno ra-vnotežje. Obeje se kaj lahko ugotovi po njegovem go-vorčenju in po nesigurni hoji. Je kaj lepo videti, ce-ta „učitelj“ po dnevu, da celo že predpoldne, kaj te-meljito meri širine cest in globine cestnih jarkov. In tako je moralo priti, da je ta mož zgubil ves ugled in to pri učencih in tudi njih starših. Moralo je tudi priti, da svojo veliko familio popolnoma zanemarija. Najstarejši sin, že kmalu 20 let star, se ni ničesar učil in je postal navaden postopač in razgrajač. Imel je že prvo znanje s žandarji. Najstarejša hčerka — no, pa pustimo to. Slika je prežalostna! — Pa kako morem skrbeti za deco, če me politika kliče na delo in v boj. Eno je gotovo: političnega osla jahati in brzdati, to naš Zemljič ume. Sanho Panza v boja za — hudiča. Evo par cvetk! Mislite si polno sobo go-stov in sredi sobe pa Zemljiča s krvavo-rdečimi oč-mi, kričečega s svojim hripavim glasom: „Rajše se vežem s hudičem, ko s klerikalci“, ali pa: „Rdoša burja bo pobrala vse farje“ itd. — Vse se mu meji in roga eden drugemu na uho šepete: „Kak je pa pijan“. A pomni, ti dični Zemljič! S hudičem se ti ni več treba vezati, ker te itak že zdavna ima v svojili krempljih. A nekaj ti svetujem. Skrbi za svojo doce-la zanemarjeno deco, glej da se najstarejši sin pri-uchi kake obrti in da se tvoja najstarejša hčer ne po-grezne v blato duševne in telesne propalosti. Ce boš to storil, potem — naj bo — smeš malko politizirati. Upajmo, da se ga bo kmalu premestilo „na hladno“.

Mariborsko gledališče.

S včerajšnjo vprizoritvijo „Charlejeve tete“, tri-dejanske burke angleškega dramatika Tomasa Braun-dona, je naše gledališče mnogo pridobilo v obeh ob-činstva. To je bilo smeha in ploskanja, da človek ni vedel, koga naj zavida: igralce ali publiko. Charle-jeva teta spada med najbolj znane burke in je stalno na repertoarju vseh gledališč, ki ne morejo ali hoče-jo nuditi svojemu občinstvu čiste, miselne umetnosti, temveč tudi prostodušno veselje in neprisiljen smeh. Burki se ne pozna, da pride iz tiste dežele, kjer je doma težka Shakespearejeva komika in moralčni hu-mor sodobnih angleških pisateljev. Naši igralci so to-krat rešili svoje vloge v splošno zadovoljnost. Bile so pa razdeljene s spretno roko, vsled česar je lahko igralec pokazal, kolikor največ more v okvirju te bur-ke. G. Železnik je s Charlejevo teto popolnoma uspel. Igra mu je šla od srca, kretnje so bile naravne, da-si mestoma na ljubo večjemu efektu nekoliko pretira-ne. Ni nobenega dvoma, da je g. Železnik zelo talen-tiran komik. Jacka Chesneya je podal z veliko spretnostjo g. Nučič. Tudi v tej igri je pokazal svoje itak dovolj znane igralske zmožnosti. Tretji, ki je našel splošno priznanje, je bil g. Povhe (v vlogi odveto-nika Spittique). G. Grom ni bil na višini ostalih moških vlog; zdi se, da je njegov umetniški razvoj že dose-gel svojo kulminacijo. Iz vloge g. Razbergerja bi se tudi dalo napraviti kaj boljšega. Od ženskega vlog ni bila nobena na tisti višini, kakor moške. V splošnem pa so vse igrane naravno in povprečno dobro. V tej burki bi tudi najboljša ženska igra ne mogla priti do prave veljave, ker je pozornost občinstva preveč obr-njena na moške vloge. Donno Luzio je podala z dob-rim umevanjem gospa Bukšekova. Dobra je bila to-krat gđc. Mezgečeva v vlogi Ele Delahey. Gđc. Pod-gorska, Petkova in Savinova so imele manjše vloge; sednji se je preveč poznal negotov začetniški nastop.

Končno še besedo občinstvu: Potrebno bi bilo, da se ob določeni uri vrata v gledališko dvorano za-pro in naj zamudniki počakajo na odmor po prvem dejanju. Neverjetno je, kak malo takta imajo nekate-ri ljudje, da šele med predstavo iščejo sedeže v par-terju, ali pa odpirajo vrata v ložah, da pada luč v dvorano. Gledališče je mesto, kjer se mora olikan člo-vek bolj kot drugje ozirati na druge.

Izšla je druga številka domačega kulturnega vestnika „Zrnje.“ Zrnje je v ozki zvezi z gledališčem in ga izdaja, kakor smo že poročali, gledališka upra-va v prvi vrsti za svoje občinstvo. Dokler pa bo list izhajal v tako skromnem obsegu, naj se opuste razni začetniški verzi, kakor so „Jesenska jutra.“ List naj prinaša samo članke in vesti, ki se tičejo gledališča in ki imajo splošni pomen. Sele ko bo omogočeno ob-seg lista razširiti, se lahko objavljajo literarni pri-spevki in spisi, ki spadajo v splošno kulturno revijo. Sicer pa „Zrnje“ priporočamo v kar najobilnejše pod-piranje. Posamezna številka stane 3 K. B.

Pristaši! Zbirajte za volilni sklad!

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 11.

Telefon št. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju.
Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.
Izdaje: Čeka nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Mala naznanila.

Razna:

Nemeblovano sobo samo za prenočišče išče duhovnik. 828

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Zaloga ur vlatnine in srebrnine. Cene smerne. Postrežba točna. **JAN IGNACIJ, MARIBOR** TRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Čevljarsko obrt sem otvoril in se priporočam cenj. občinstvu. **J. Ekart, Maribor** Ruška cesta 2.

JOSIP MARTINC

Maribor
galanterijska
veletrgovina
854

Stanovanje

z dvema ali tremi sobami in kuhinjo, v poljubnem kraju na Sp. Stajerskem išče begunec iz Koroške. Naslov: Robar T., Cirilova tiskarna, Maribor.

Prodaja

Na prodaj.

Prostovoljna dražba v nedeljo, dne 24. oktobra na Regozi št. 16. Hče dve težki kobilici z lepo vprego, dva voza, velika veriga in drugo gospodarsko orodje. Začetek ob 2. uri pop. 860

Služba

Organist-begunec

iz Koroške išče službe kot organist. Nastop takoj. Naslov v upravnistvu lista. 847

Zahtevajte ponudbo

le bele papirne vrečice

od četrt do 6 kg raspoložila na vagono in manjše količine

Ludovik Sef, Maribor, Prešernova ulica 1. tovarniška zaloga papirja in pisalnega orodja. Telefon 148. 849

Zahtevajte ponudbo

Naivečii filmski šlagerii

se uprizarjajo na zagrebških in ljubljanskih KINO-glediščih.

,SUMURUN' ed Harry Liedike in Pola Negri.

,Jeane d'Arc'

amerikanski senzacionalni film!
Vsak posetnik kina si naj ogleda ta dva proizvoda.

DANICA KREMA

844

ZA

OBUVALO

čisti, sjaji in konzervira kožo

PROIZVAJA:

„SLAVIJA“ tiskarna kemičnih proizvodov d. d. ZAGREB

Telefon 5-46

ILICA 213

Brzjavlj.: „GEMIA“

KUPUJEMO PO

NAJVIŠJI DNEVNI CENI

FIZOL IN LEČO

v vsaki množini ter prosimo ponudbe na

Anton Tonejc in drug, MARIBOR

Pekovski vajenec

z dežele, priden in pošten, se sprejme v pekarni na Glavnem trgu v Mariboru. Hrana in stanovanje v hiši. 861

Kontoristinja

večja slovenske in nemške steno-građe in knjigovodstva se takoj sprejme. Ponudbe na Bratje Tavčar Maribor, Kopališka ulica 11. 858

Naročajte naše liste

Prostovoljna sodna dražba

se vrši dne 25. oktobra 1920, ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Ložanah pri Mariboru. Proda se hiša, klet in hlev, ter posestvo zapuščine Grahrennik, ki meri 4 ha, 35 a 95 m², ter je sodno cenjeno na 43.590 K, koji znesek tvori ob enem izključno ceno.

Zemljišča so arondirana, ter odpade na vino-grade v dobrem stanu 2 ha, 15 a, 87 m², ostalo površino tvorijo travniki in njive.

Pogoji so razvidni iz dražbenih pogojev.

Natančnejša pojasnila daje podpisani zastopnik

dr. Franjo Rosina,
odvetnik v Mariboru.

839

Cevile

dekolenice (gamaše)

čbleko

perilo

SOLIDNO!

torbice za trg
potne košare
razno valant.
blago ter vrvi iz prave konoplje
kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor

GLAVNI TRG 2. 805

Dr. med. univ.

Otmar Dernjac

bivši večletni sek. zdravnik na oddelkih za notranje živčne, ženske in spolne bolezni ter na porodniškem oddelku deželne bolnišnice v Gradcu.

Ordinira od 8.-10. in 2.-4. pop.
v Gregorčičevi ulici 14/1
(Schillerstrasse)

Pristaši,

zbirajte za volilni sklad!

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga **Karel-a Worsche** v Mariboru, Gospodska ulica dobiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

IVAN KRAVOS, MARIBOR

Trgovina in zaloga: Sedlarski, jermenar- Sedlarske delavnice: Aleksandrova c. 13. ski in torbarski iz- Koroška cesta št. 17. delki. Različne opreme za konje, torbice za potovanja, nahrbtniki, dokolenice (gamaše) iz usnja itd. kakor tudi vse v to stroko spadajoče priteklane. — — — Niklasti okovi (garniture) za vprege **GONILNI JERVENI** za stroje iz la usnja v raznih širinah v zalogi. Šivalni in vezalni jermeni. Postrežba točna in solidna.

FRANC KRAJNC,

SLIKAR

837

MARIBOR, CVETLIČNA UL. 8

ABSOLVENT MONAKOVSKÉ IN DUNAJ-SKE UMETNIŠKE OBRTNE ŠOLE

Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po najnižjih cenah.

ODVETNIK

846

dr. Leopold Boštjančič

je otvoril svojo pisarno v Mariboru
Aleksandrova cesta št. 30.

Peter Novak, posestnik in gostilničar v Slov. Bistrici, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok in vseh sorodnikov, da je njegova srčna ljubljena soproga, ozi. mati, sestra in tačca, gospa

Angela Novak

dne 16. oktobra 1920, ob pol 16. (pol 3.) uri popoldne v 68. leta svoje starosti, sprevidena s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice se je vršil dne 18. oktobra, ob 16. (4.) uri pop. na župnijsko pokopališče v Slov. Bistrici.

Sv. maša zadružnica se bo služila dne 19. oktobra 1920, ob 8. uri zjutraj v župnijski cerkvi v Slovenski Bistrici, dne 18. oktobra 1920.

Peter Novak, soprog,
Josip, Albin, Vinko, Milva otroci.
Ljuba Novak roj. Zupanec, sinova.

ZAHVALA.

Vsem, ki so našo blago soprogo, mamo, sestro, teto in tačco, gospo

Angelo Novak

obiskali in tolažili za časa njene bolezni in ki so jo spremili k zadnjemu počitku, ter pevskega zboru za žalostinke, kakor vsem darovalcem vencev in šopkov, izrekajo najtoplejšo zahvalo

Zalnujoči ostali.